

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 327/2020-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Dušanom Remetom, Masarykova 2713/2, Prešov, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 750/2009 a postupom súdneho exekútora JUDr. Kamila Líšku, Grösslingová 62, Bratislava, v konaní vedenom pod sp. zn. EX 1901/2009, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 750/2009 a postupom súdneho exekútora JUDr. Kamila Líšku, Grösslingová 62, Bratislava, v konaní vedenom pod sp. zn. EX 1901/2009 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Humenné p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 750/2009 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Súdnemu exekútorovi JUDr. Kamilovi Líškovi, Grösslingová 62, Bratislava, p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. EX 1901/2009 konal bez zbytočných p r i e ť a h o v .

4. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie spolu v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré sú jej p o v i n n í vyplatiť Okresný súd Humenné v sume 1 500 € a súdny exekútor JUDr. Kamil Líška, Grösslingová 62, Bratislava, v sume 1 500 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a náhradu trov konania v sume 562,86 € (slovom päťstošesťdesiatdva eur a osemdesiatšesť centov), ktorú sú Okresný súd Humenné a súdny exekútor Kamil Líška v rozsahu každý po jednej polovici p o v i n n í vyplatiť na účet JUDr. Dušana Remetu, Masarykova 2713/2, Prešov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. apríla 2020 doručená ústavná s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 750/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a postupom súdneho exekútora JUDr. Kamila Líšku, Grosslingová 62, Bratislava (ďalej len „exekútor“), v konaní vedenom pod sp. zn. EX 1901/2009 (ďalej len „konanie vedené exekútorom“).

2. Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľka je v procesnom postavení oprávnenej v napadnutom exekučnom konaní vedenom okresným súdom na podklade

exekučného titulu, ktorým je rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 12 C 112/2005 z 27. marca 2009, ktorým bolo uložené povinnému zaplatiť sťažovateľke sumu 1 883,75 € z titulu náhrady nákladov na pohreb a sumu 4 000 € z titulu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou manžela sťažovateľky pri dopravnej nehode.

3. Sťažovateľka uviedla, že exekučné konanie sa začalo 6. augusta 2009. Upovedomeniami z 26. februára 2010 exekútor upovedomil povinného o začatí exekúcie a spôsobe vykonania exekúcie predajom spoluvlastníckeho podielu povinného na nehnuteľnostiach. Exekučným príkazom z 26. septembra 2012 súdny exekútor zriadil na viacerých nehnuteľnostiach vo vlastníctve, resp. spoluvlastníctve povinného exekučné záložné právo. Vzápätí na to súdny exekútor prostredníctvom exekučných príkazov z 26. septembra 2012 pristúpil k výkonu exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke. K postupu exekútora sťažovateľka uviedla:

„... súdny exekútor je v exekučnom konaní takmer v celom rozsahu nečinný a celkom evidentne nevykoná exekúciu v zmysle § 29 ods. 1 až 3 zákona č. 233/1995 Z. z. o v zmysle § 1 ods. 2 Etického kódexu súdneho exekútora, čo rovnako tak spôsobuje zbytočné prietahy v exekučnom konaní.

Sťažovateľ v tomto smere namieta najmä to, že súdny exekútor od prvotného zisťovania majetku povinného v roku 2010 nepristúpil ku žiadnym iným krokom smerujúcim ku vymoženiu pohľadávky v prospech oprávneného. Súdny exekútor pritom podľa zákona č. 233/1995 Z. z. disponuje množstvom oprávnení, ktoré však súdny exekútor v danom prípade vôbec nevyužil.

Súdny exekútor mal podľa sťažovateľa pristúpiť k osobnému zisťovaniu majetku povinného priamo na adrese bydliska povinného (napr. v súvislosti so spôsobom výkonu exekúcie predajom hnutelných vecí) či bezprostredne pristúpiť ku predaju jednotlivých spoluvlastníckych podielov povinného k viacerým nehnuteľnostiam.

Oprávnený nemá vedomosť o tom, aby súdny exekútor oslovil súdneho znalca za účelom ocenenia príslušných spoluvlastníckych podielov povinného ku ďalším krokom smerujúcim ku výkonu exekúcie predajom spoluvlastníckeho podielu.

Rovnako tak nemá oprávnený vedomosť ani o tom, aby súdny exekútor zisťoval (s výnimkou zisťovania v roku 2010) ďalší majetok, resp. iné majetkové právo povinného, nakoľko od prvotného začatia exekúcie uplynula neúmerne dlhá doba.“

4. Vo vzťahu k postupu okresného súdu sťažovateľka uviedla, že povinný sa opakovanými podaniami zo 6. apríla 2010, 5. novembra 2010, 8. januára 2013, 4. mája 2015 a 18. júna 2018 domáhal zrušenia exekúcie z rovnakých právne irelevantných dôvodov. Okresný súd o týchto podaniach rozhodoval v neprímeraných lehotách (6 mesiacov, 19 mesiacov, 13 mesiacov, 15 mesiacov) a o ostatnom z nich ku dňu podania sťažnosti nebolo rozhodnuté ani v lehote 13 mesiacov.

„Z uvedeného vyplýva, že Okresný súd Humenné strávil nad rozhodovaním o návrhoch a podaniach povinného doposiaľ celkovo 63 mesiacov. Čo je už viac ako päť rokov z trvania doterajšej exekúcie. To znamená, že z takmer desať rokov trvajúcej exekúcie, polovicu doby nekonal bez priesťahov exekučný súd a polovicu tejto doby exekútor nič nevymohol. Uvedené predstavuje významný zásah do ústavou garantovaných práv sťažovateľa, o to viac, že vymáhaný je nárok titulom nemajetkovej ujmy sťažovateľa za smrť manžela, ktorú spôsobil povinný pri dopravnej nehode dňa 21.09.2003.“

5. Sťažovateľka vec nepovažuje za právne či skutkovo náročnú a uviedla, že k predĺženiu konania neprispela. Návrh na priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodňuje tým, že exekučné konanie trvá už 10 rokov a *„Okresný súd Humenné navyše pri rozhodovaní o návrhoch povinného spôsobuje zbytočné priesťahy v konaní, čo naďalej prehľbuje celkovú (najmä citovú a hmotnú) ujmu, ktorú sťažovateľ pôvodne utrpel, a to v dôsledku konania povinného, ktoré viedlo ku smrti manžela sťažovateľa. K tomu sa navyše pridružila extrémna nečinnosť súdneho exekútora, ktorá v celom rozsahu mári akékoľvek uspokojenie práv oprávneného v exekučnom konaní.“*

6. Na základe tejto sťažostnej argumentácie sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom v tomto znení:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v exekučnom konaní postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom

pod č. k. 12 Er 750/2009 a postupom súdneho exekútora v konaní vedenom pod č. k. EX 1901/2009 porušené bolo.

Okresnému súdu Humenné v exekučnom konaní vedenom pod č. k. 12 Er 750/2009 a súdnemu exekútorovi v exekučnom konaní vedenom pod č. k. EX 1901/2009 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostúčinenie vo výške 3.000 Eur (slovom tritisíc eur), ktoré sú sťažovateľovi povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne Okresný súd Humenné a súdny exekútor do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Okresný súd Humenné a súdny exekútor sú povinní nahradiť spoločne a nerozdielne sťažovateľovi trovy konania...“

7. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. II. ÚS 327/2020 zo 7. júla 2020 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie odporcu, napadnuté konanie a replika sťažovateľky

8. Predseda okresného súdu listom sp. zn. Spr 4008/20 z 28. júla 2020 oznámil ústavnému súdu, že netrvá na ústnom prejednaní sťažnosti, a k priebehu napadnutého konania v podstatnom uviedol, že okresný súd konal o jemu predložených podaniach povinného v primeraných lehotách a poukázal na neprimerané množstvo vecí v exekučnej agende, ako aj na skutočnosť, že aj počas konania súdu o opravných prostriedkoch povinného mal súdny exekútor zisťovať a zabezpečovať majetok povinného tak, aby mohol pristúpiť k výkonu exekúcie po právoplatnosti rozhodnutí okresného súdu o podaniach povinného.

9. Súdny exekútor Kamil Líška (ďalej len „súdny exekútor“) podaním doručeným 31. júla 2020 uviedol, že z jeho strany sa vo veci koná plynulo a bez prietáhov. Súdny exekútor podľa jeho vyjadrenia predložil okresnému súdu všetky podania doručené povinným v zákonnej lehote 5 dní, poukázal na ustanovenie § 52 Exekučného poriadku, podľa ktorého je oprávnený vydať exekučný príkaz až po právoplatnom rozhodnutí exekučného súdu o námietkach. Nesúhlasil s tvrdením sťažovateľky o svojej nečinnosti,

pretože okrem prvotných zabezpečovacích úkonov vydal 26. septembra 2012 exekučné príkazy do peňažných ústavov (podľa vyjadrení bankových ústavov povinný nie je majiteľom bankového účtu, pozn.) a na zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnostiach vo vlastníctve povinného vykonával opakované lustrácie v bankách, Sociálnej poisťovni, dopytoval (bezvýsledne) Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia, 17. decembra 2014 predvolal povinného, ktorý sa nedostavil, a 15. januára 2015 vykonal bezúspešnú návštevu povinného na adrese jeho trvalého pobytu. V závere uviedol, že: *„Súdny exekútor má za to, že bol od vydania poverenia v procese vymáhania predmetnej exekúcie aktívny, avšak vzhľadom k tomu, že povinný využíval svoje právo v exekučnom konaní sa brániť a podával námietky, ktoré majú odkladný účinok, súdny exekútor vykonával úkony, ktoré majú zabezpečovaciu povahu a nemohol pristúpiť k predaju predmetných nehnuteľností.“*

10. Sťažovateľka podaním zo 4. augusta 2020 zotrvala na ústavnej sťažnosti, vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania a k veci uviedla, že v exekučnom konaní, ktoré ku dnešnému dňu trvá 11 rokov bez vymoženia akejkoľvek sumy, došlo k extrémnym priet'ahom. Podiel konajúcich orgánov na týchto priet'ahoch je irelevantný, i keď sa v podstate jeden orgán vyhovára na druhý.

11. Z obsahu podaní, ich príloh a predloženého spisového materiálu okresného súdu vyplýva tento priebeh konania:

- Okresnému súdu bol 4. septembra 2009 doručený návrh na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie (titul rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 12 C 112/2005 z 27. marca 2009). Návrh oprávnenej (sťažovateľka, pozn.) na začatie exekúcie bol doručený súdnemu exekútorovi 6. augusta 2009.

- Okresný súd vydal poverenie na vymoženie uloženej povinnosti 7. septembra 2009.

- Súdny exekútor predložil 13. apríla 2010 okresnému súdu námietky povinného proti exekúcii doručené exekútorovi 31. marca 2010.

- Oprávnená sa vyjadrila k námietkam podaním doručeným okresnému súdu 10. mája 2010.

- Okresný súd zamietol námietky uznesením zo 14. októbra 2010 (ppl 5. januára 2011).

- Okresný súd uznesením z 2. februára 2011 vyrubil povinnému súdny poplatok za podané námietky.

- Povinný požiadal 11. marca 2011 o odpustenie poplatku a po výzve 6. mája 2011 predložil potvrdenie o osobných a majetkových pomeroch.

- Okresný súd uznesením zo 16. júna 2011 priznal povinnému oslobodenie od súdneho poplatku.

- Povinný podal 3. januára 2012 žiadosť o rozhodnutie o námietkach z 5. novembra 2010.

- Súdny exekútor predložil spis okresnému súdu 8. februára 2012 na rozhodnutie o námietkach z 5. novembra 2010, ktoré boli podľa jeho vyjadrenia toho istého dňa doručené exekútorom do elektronickej schránky súdu so ZEP.

- Podľa úradného záznamu VSÚ zo 6. marca 2012 okresnému súdu nebolo podanie námietok riadne elektronicke doručené (systém vykazoval „*neúplné automatické overenie*“ podpisu, zoznam priložených dokumentov obsahoval „*námietky proti exekúcii*“ a v políčku podpisová politika je uvedené: „*SK: Zaručený elektronický podpis v súlade s legislatívou SR*“ – č. l. 54 spisu).

- Okresný súd uznesením VSÚ zo 6. marca 2012 námietky povinného z 5. novembra 2010 zamietol.

- Povinný podal 5. apríla 2012 odvolanie proti tomuto uzneseniu, o ktorom rozhodol sudca okresného súdu tak, že uznesením z 8. júna 2012 námietky povinného odmietol ako oneskorene podané.

- Povinný podal 8. januára 2013 opätovne námietky proti exekúcii (doručené súdu 14. januára 2013), ktorými žiadal zastavenie exekúcie.

- Oprávnená sa vyjadrila k námietkam 16. januára 2013.

- Okresný súd uznesením z 5. apríla 2013 návrh povinného na zastavenie exekúcie zamietol.

- Povinný podal 2. augusta 2013 odvolanie a 21. októbra 2013 novú žiadosť o zastavenie exekúcie.

- Okresný súd uznesením vydaným sudcom 24. februára 2014 oba návrhy na zastavenie exekúcie zamietol (ppl 21. marca 2014).

-19) Exekútor predložil 11. mája 2015 námietky povinného proti exekúcii a proti ďalším trovám exekúcie zo 4. mája 2015.

- Oprávnená sa vyjadrila k námietkam podaním doručeným okresnému súdu 13. mája 2015.

- Dňom 27. apríla 2016 došlo k zmene zákonného sudcu.

- Okresný súd uznesením z 30. augusta 2016 zamietol námietky povinného proti exekúcii aj proti ďalším trovám exekúcie (ppl 30. septembra 2016).

- Dňa 24. októbra 2017 došlo k zmene zákonného sudcu (späť pôvodný, pozn.).

- Povinný doručil exekútorovi 18. júna 2018 podanie označené „*Žiadam o zrušenie exekučného konania*“, ktoré bolo okresnému súdu postúpené 21. júna 2018.

- Oprávnená podala 3. septembra 2018 urgenciu a poukázala na to, že podania povinného majú obštrukčný charakter.

- Okresný súd vyzval sťažovateľku na vyjadrenie k podaniu povinného 8. júla 2019, ktoré oprávnená predložila v ten istý deň.

- Okresný súd uznesením z 21. mája 2020 zamietol žiadosť povinného o zastavenie exekúcie z 18. júna 2018.

12. Vzhľadom na oznámenia sťažovateľky, predsedníčky okresného súdu a súdneho exekútora, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúra

13. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu a súdneho exekútora v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

16. Ústavný súd v súvislosti s povahou exekučného konania dáva do pozornosti, že právomoc je exekučnom konaní rozdelená medzi dva exekučné orgány – všeobecný súd a súdneho exekútora. Všeobecný súd zodpovedá za riadny výkon exekúcie, a to predovšetkým vo fázach, kde sa rozhoduje o právach a povinnostiach povinného. Tak je to napríklad pri vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, pri rozhodovaní o návrhoch povinného a pod. Naproti tomu, súdny exekútor pri vedení exekúcie je samostatný, napríklad pri voľbe spôsobu exekúcie a pod. Vychádzajúc z uvedeného, k zbytočným prietahom v rámci exekučného konania zo strany všeobecného súdu môže dochádzať vtedy, ak všeobecnému súdu je zákonom zverená právomoc a povinnosť rozhodovať. Všeobecný súd v rámci svojej právomoci zabezpečuje plynulý priebeh exekučného konania tak, aby nedošlo k zbytočným prietahom a aby bol čo najskôr odstránený stav právnej neistoty oprávneného a povinného v exekučnom konaní.

16.1 Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov

(ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

17. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vyplýva, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky fázy súdnych konaní smerujúcich k urovnaniu sporov o občianskych právach a záväzkoch skončili v primeranej lehote, a to vrátane fáz nasledujúcich po rozhodnutí v merite veci. Za integrálnu súčasť procesu sa považuje i výkon rozsudku akéhokoľvek súdu, preto je nutné dodržať primeranosť lehôt aj v exekučnom konaní (rozsudok ESLP vo veci Hornsby v. Grécko z 19. 3. 1997, sťažnosť č. 18357/91).

Európsky súd pre ľudské práva prikazuje súdnym orgánom, aby postupovali spôsobom, ktorý zaistí splnenie podmienky primeranosti dĺžky konania, a to i pre prípad, že by strany samotné neboli dostatočne aktívne. Súdy tak majú podniknúť všetky kroky potrebné na to, aby konanie prebehlo so všetkou rýchlosťou a spravodlivosťou (rozsudok Scopelliti v. Taliansko z 23. 11. 1993, sťažnosť č. 15511/89).

18. Exekučný poriadok definuje súdneho exekútora ako orgán verejnej moci a zveruje mu právomoc vykonávať nútený výkon exekučných titulov (§ 2 ods. 1 a § 5 ods. 2 Exekučného poriadku). Túto činnosť je súdny exekútor povinný vykonávať bez zbytočných priet'ahov (§ 29 ods. 3 Exekučného poriadku). Na posudzovanie jeho postupu sú plne aplikovateľné požiadavky korelujúce garanciam plynúcim z čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Po začatí exekúcie je súdny exekútor povinný zabezpečiť jej vykonanie (§ 59 ods. 1 Exekučného poriadku), bezodkladne zisťovať majetok povinného postihnuteľný exekúciou podľa údajov v dostupných registroch, podľa informácií od oprávneného, a ak tento nie je dostatočný, vyhotoviť zoznam majetku povinného. Podané námietky povinného je súdny exekútor povinný doručiť súdu do 5 dní od ich doručenia súdnemu exekútorovi (§ 50 ods. 2 prvá veta Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017). Po doručení právoplatného negatívneho rozhodnutia o námietkach súdny exekútor vydá exekučný príkaz (§ 52 ods. 1 Exekučného poriadku). Podanie včasných a odôvodnených námietok teda podľa právnej úpravy účinnej do 31. marca 2017 malo odkladný účinok. Návrh na zastavenie exekúcie má odkladný účinok, len ak je podaný

do 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie a je riadne odôvodnený (§ 61k ods. 2 Exekučného poriadku). Neskôr podané návrhy na zastavenie exekúcie odkladný účinok nemajú (§ 61k ods. 4 Exekučného poriadku).

19. Pri posudzovaní otázky, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prierahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu, resp. iného orgánu verejnej moci. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

IV.

Právne posúdenie veci

20. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmet konania, ktorým je náhrada škody a nemajetkovej ujmy v súvislosti s usmrtením blízkej osoby, je v zmysle judikatúry ústavného súdu aj ESLP časovo mimoriadne prioritizovaný. Vykonávacie konanie právoplatných rozhodnutí je všeobecným predmetom činnosti súdnych exekútorov, ako aj exekučných súdov.

21. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prierahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľka neprispela k predĺženiu predmetného konania, a práve naopak, podávala početné urgencie postupu v konaní.

22. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu a postupu súdneho exekútora v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prierahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou

nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Rovnaké kritériá platia aj pre posudzovanie postupu iných orgánov verejnej moci.

23. Z popísaného priebehu súdneho konania vyplýva, že okresný súd opakovane nedodrжал 60-dňovú zákonnú lehotu na rozhodnutie o námietkach, ktoré boli povinným podávané opakovane z tých istých a právne bezvýznamných dôvodov už prima facie po uplynutí lehoty 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie. Išlo teda o podania, o ktorých malo byť rozhodnuté bez zbytočného odkladu po ich doručení. Zároveň exekučný súd nesie zodpovednosť za neuplatnenie žiadneho zo svojich dohľadových oprávnení vo vzťahu k súdnemu exekútorovi, ak bol toho názoru, že nekoná bez zbytočných prietáhov.

24. Ústavný súd pri posudzovaní konania z hľadísk garantovaných čl. 6 ods. 1 dohovoru prihliadol na celkovú dĺžku konania, ktorá ku dňu podania sťažnosti predstavovala 10 a pol roka, čo je pri vykonávanom konaní právoplatného súdneho rozhodnutia ústavne neakceptovateľné, zvlášť s prihliadnutím na mimoriadne citlivý predmet konania (náhrada nemajetkovej ujmy za smrť manžela, pozn.). Ide o excesívne neprimeranú dĺžku exekučného konania bez výsledkov vo vzťahu k uspokojeniu pohľadávky sťažovateľky.

25. Pokiaľ okresný súd poukazuje na nedostatočné personálne obsadenie súdu a množstvo nevybavených súdnych prípadov, k tomu ústavný súd v zhode so svojou doterajšou ustálenou judikatúrou (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03) konštatuje, že nedostatočné materiálno-technické vybavenie a poddimenzované personálne obsadenie súdu nemôže byť na ťarchu účastníkov konania a nemôže zbaviť všeobecný súd zodpovednosti za vzniknuté prietahy.

26. Pokiaľ ide o postup súdneho exekútora, jeho obrana, že v konaní vykonal zaistovacie úkony a bol povinný vyčkať na právoplatnosť rozhodnutia súdu o námietkach,

je relevantná vo vzťahu k včas podaným a odôvodneným námietkam. Už prvé podanie námietok zo 6. apríla 2010 bolo vyhodnotené ako oneskorené uznesením okresného súdu zo 14. októbra 2010, keďže upovedomenie o začatí exekúcie bolo povinnému doručené 19. marca 2010. Všetky ďalšie námietky s obsahovo opakujúcim sa odôvodnením boli podané celkom zjavne po uplynutí zákonnej lehoty na ich podanie. Pokiaľ ide o návrh povinného na zastavenie exekúcie doručený 18. júna 2018, tento ani formálne nepredstavoval prekážku ďalšieho postupu súdneho exekútora pri vykonávaní exekúcie, pretože nemá odkladný účinok (§ 61k ods. 4 Exekučného poriadku). Preto ústavný súd konštatuje, že najneskôr od 30. augusta 2016, keď okresný súd uznesením zamietol námietky povinného proti trovám exekúcie zo 4. mája 2015, neexistovala právna prekážka ďalšieho postupu súdneho exekútora v exekúcii. Súdny exekútor vydal 26. septembra 2012 exekučné príkazy na zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnostiach povinného, dosiaľ však nevykonal súpis hnutel'ných vecí povinného pre účely ich predaja ani nepristúpil k výkonu exekúcie predajom nehnuteľností vo vlastníctve povinného. Uvedený postup ústavný súd nepovažuje za efektívne smerujúci k uspokojeniu vymáhanej pohľadávky.

27. Ústavný súd preto aj s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, zistenú nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu, ako aj súdneho exekútora dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu, ako aj súdneho exekútora v napadnutom konaní bolo porušené základné právo s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústav a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

28. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie s'ťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

29. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 750/2009, aj súdnemu exekútorovi, aby v konaní vedenom ním pod sp. zn. EX 1901/2009, konali bez zbytočných prietáhov (bod 2 a 3 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

30. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

31. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

32. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

33. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä doterajšiu dĺžku napadnutého vykonávacieho konania v mimoriadne citlivej veci a neefektívny postup okresného súdu, ako aj súdneho exekútora, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v požadovanej sume 3 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu. Vzhľadom na porušenie povinností okresným súdom, ako aj súdnym exekútorom porovnateľnej intenzity uložil ústavný súd povinnosť každému z nich podieľať sa na vyplatení finančného zadosťučinenia rovnakou sumou po 1500 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

34. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

35. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v rozsahu tarifnej odmeny za tri úkony právnej služby v roku 2020 (prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a podanie vyjadrenia) a režijného paušálu k nim podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Takto určená suma predstavuje celkom sumu 562,86 € (výrok 5 nálezu).

36. Priznanú náhradu trov konania sú okresný súd a súdny exekútor, každý v rozsahu jednej polovice priznanej sumy (t. j. 281,43 €), povinní zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

37. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu